

text: dr. arh. Ana Maria DABIJA

UNDE PUNEM SCARA?

Ne aducem aminte, când eram studenți la arhitectură, cea mai mare nenorocire era ca la atelier, la corectură, profesorul să mute scara sau grupurile sanitare... Era ca și cum a șters cu buretele tot ce lucrasem până atunci. Poate asocierea dintre cele două e puțin forțată, dar...

...ambele reprezintă funcțiuni strict necesare.

...ambele trebuie să fie ușor de găsit (nu după miros, cum din păcate încă se întâmplă în multe cazuri de grupuri sanitare la noi și aiurea).

...trebuie să fie vizibile și mascate în același timp.

...trebuie să nu încurce derularea activităților, ci dimpotrivă, să o favorizeze.

Numai că, spre deosebire de grupurile sanitare, scările sunt autentice sculpturi asociate fiecărei case (deși am avut parte să vizităm - acesta este termenul corect „vizităm” - grupuri sanitare care au fost gândite ca spații generoase arhitectural, de un rafinament al detaliului cu totul remarcabil, dar... iar ne întoarcem la perioada sfârșitului de secol 19, în Art Nouveau).

Să (ne) revenim...

Unde punem scara?

Depinde de scară. O

scară monumentală de

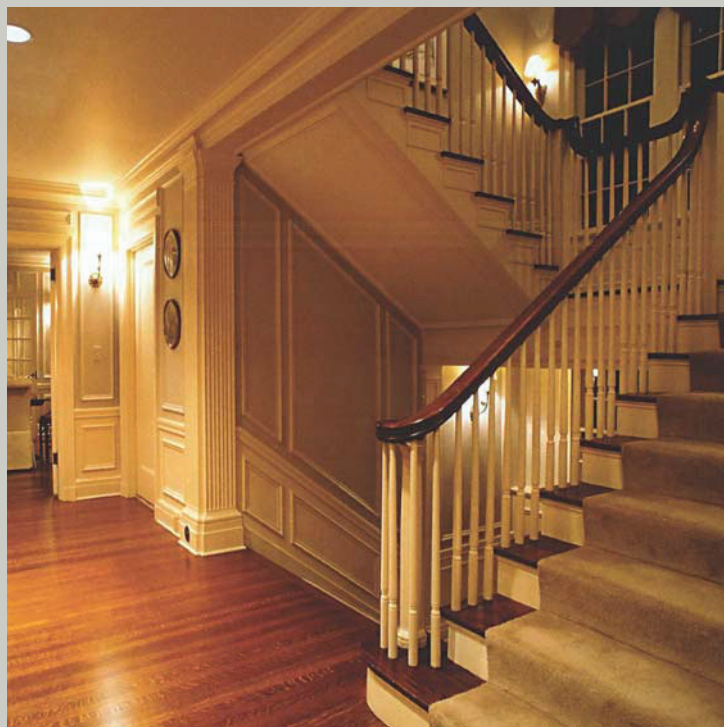
obicei este centrată pe spațiul în care „trăiește”. Intrări monumentale - scări monumentale.

Una dintre cele mai celebre scări monumentale, cu o geometrie complicată, fiind vorba de o scară în potcoavă, este la Fontainebleau, în Curtea Calului Alb. Este în axul longitudinal al curții, asigurând accesul în Palat. Amplasarea ei centrată pe curte și pe clădire accentuează axul de simetrie al ansamblului, evidențiind și mai mult grandezza și monumentalitatea spațiului curții și, în același timp, dând greutate și opulență chiar clădirii căreia îi este adosată.

Vă invităm să vă amintiți de alte scări monumentale, mai puțin elaborate și mult mai aproape de privitor: Opera Română are o superbă scară îmbrăcată în marmură. Prima rampă este amplă, de la palier circulațiile distribuindu-se pe 2 rampe întoarse cu 90° față de cea de pornire.

Totul este simetric în raport cu această scară, situată în axul intrării. Tot spațiul se subordonează acestui subansamblu, ce este punctul culminant al compoziției.

Într-o casă de om însă, o astfel de scară are

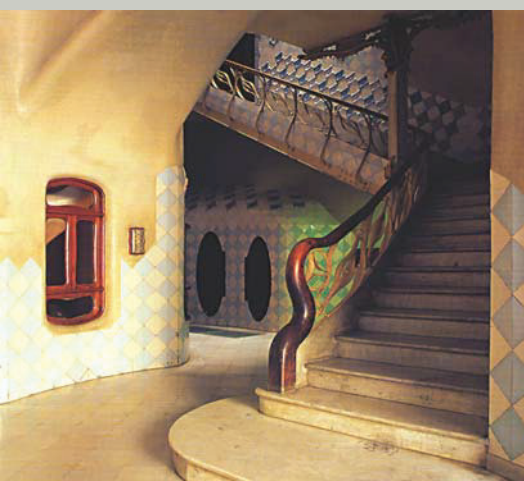

nevoie să „respire”, așa că este nevoie de spații foarte mari (și prin urmare nu mai vorbim despre o casă de om, ci despre palate...).

Ce facem acasă? Și aici trebuie să vedem scara, dar nu întotdeauna să „scoatăm ochii” cu ea. Depinde de scară.

Atunci când aceasta face legătura între spații cu aceeași funcțiune, scara poate fi în continuare o sculptură pe care să o prezentăm prietenilor: între living și o suprană, între un spațiu major și unul cu aceeași funcțiune, dar subordonat primului.

A vedea succesiunea de trepte, balustrada, intradosul scării, poate fi o plăcere,

iar scara respectivă modelează și personalizează spațiul. Este și motivul pentru care aceste scări au de multe ori transparentă: structură metalică sau din lemn, trepte fără contratrepte, balustradă din elemente liniare, de multe ori cu panouri din sticlă - totul pare că pluteste...

Cum sunt amplasate aceste scări? De cele mai multe ori excentric; dacă avem scară în două rampe drepte, fără întoarcere sau cu întoarcere la 90°, sau scară într-o singură rampă dreaptă, aceasta

urmărește linia supantei și debușează în aceasta. Există continuitate vizuală între spații, iar scara leagă de fapt aceste spații nu numai funcțional, ci și plastic. Balustrada supantei e din aceeași categorie de materiale cu cea a scării. O scară în două rampe reprezintă însă o suprafață pierdută pentru locuibil: lățimea scării „mănâncă” din spațiul livingului, și de aceea de multe ori se preferă scările rotunde, desfășurate în jurul unui stâlp central, care au și ele transparentă și eleganță. Dacă se cumpără

de-a gata (se găsesc, desigur, dar sunt scumpe), trebuie modulată înălțimea de nivel în funcție de gama de produse existente (altminteri apare riscul ca ultima treaptă să aibă altă înălțime decât celelalte trepte). Și aceste scări, ca și cele monumentale, constituie „bijuteria” aplicată fundalului, așa că trebuie avută grijă unde sunt poziționate pe perețe, ca să îl împartă într-o proporție stăpânită. Totuși, amplasarea în colț nu dă greș.

O scară în două rampe egale, cu întoar-

cere la 180°, este de cele mai multe ori o scară privată. Nu este o scară „de defilare”, ci rolul ei principal este de a asigura circulația fluentă de la un nivel la altul.

Scările din clădirile de birouri, oricât ar fi de elegante (și unele chiar sunt), sunt scări „împachetate”, care să ocupe cât mai puțin loc, în condițiile în care asigură un maximum de confort și siguranță a circulației. Nu se trântesc în mijlocul spațiului, nu se axează compoziția pe ele, dar sunt așa cum spuneam mai sus: vizibile și ascunse în același timp. Greu. Organizarea spațiului trebuie să

Tocmai pentru că sunt cele mai economice scări, ele au fost deseori concepute ca scări balansate, ca să se mai câștige centimetri buni din eliminarea podestelor de întoarcere. De aceea, chiar dacă nu sunt integral închise în autentice case ale scărilor, ele sunt „prinse” în zonele funcționale ale clădirii respective.

Nu se recomandă totuși nici să fie excesiv de înguste și nici să fie la capătul unor trasee sinuoase, având în vedere că pe aceste scări trebuie cărată și mobila (!?). Sigur, la o clădire parter și etaj, se poate introduce pianul și pe

conducă spre ele, prin deschideri, lumini și, în ultimă instanță, chiar semnalizare vizuală.

La locuințe aceste scări sunt, așa cum spuneam, scări „private”. Nu are oricine acces la ele (musafirii să stea în living și să se uite la televizor, nu să hălăduiască spre zona cu dormitoare a gazdelor...).

De aceea, aceste scări sunt de multe ori chiar ascunse. În spatele unor paravane sau pereți, dincolo de vestibul.

Deseori, spațiul de sub scară este utilizat ca loc de depozitare sau grup sanitar de serviciu, aceste scări pierzând de multe ori caracterul de „bijuteria coroanei”. Nu înseamnă în nici un caz că sunt neapărat urâte. Ne întoarcem iar în La Belle Epoque și remarcăm cum majoritatea clădirilor bucureștene din perioada respectivă erau dotate cu scări în două rampe, strict funcționale, dar cu preocupare pentru proporție, material, detaliu.

geam. Sau patul matrimonial, dar parcă ar fi mai bine să se apeleze la o soluție tradițională...

Dacă înălțimea nivelului este mare - și deci o scară în două rampe cu întoarcere la 180° ar ocupa prea mult spațiu, chiar și cu cele trei trepte preluate prin desființarea podestului, se mai poate face un artificiu (uneori): scara în trei rampe cu întoarcere la 90°, dar îmbrăcând un spațiu definit: lift, debara, baie. Trebuie să fie un spațiu de dimensiuni modeste, ca să permită scării să se „în-vârtă” în jurul lui.

S-ar mai putea spune că în principiu, în spații mici, o scară cu rampe drepte pare să fie soluția cea mai coerentă; scările rotunde reprezintă și ele o opțiune care trebuie luată în considerare, iar scările cu rampe curbe, de formă eliptică, cu geometrie complicată, s-ar potrivi mai bine în spații ample, deschise, adesea în intrarea conacelor, castelelor, palatelor... ■

